

Sinodul eparhial

Ședința I.

ținută în 8 Aprilie 1901 la 12 ore.

Președinte: Pre Sântia Sa Domnul Episcop diecesan **Nicolae Popea.**

Notariu: Dr. Traian Badescu.

1. Fiind convocat sinodul eparhial prin literile arhieresci ddo 24 Martie a. c. Nr. 52 pres., publicate în Nr. penultim al F. D. — după ce s'a celebrat sânta liturgie cu chemarea Duhului Sfânt, și s'a făcut părăstas pentru în Domnul fericirii: arhiepiscopul și metropolitul Andreiu, episcopul Ioan, mecenatul Emanuel Gozdsu, binefăcătorii Dimitrie Hațegan, Dimitrie Peța, Dimitrie Miculescu, Costa Tismănariu, Elisaveta Peța, Ioan Peța, Mihail Trașța și Iancu Temeș — deputații sinodali adunându-se în sala Comunității de avere invită prin o deputațiune pe Pre Sântitul Domn Episcop diecesan Nicolae Popea, ca să binevoască a deschide și conduce ședințele sinodului.

2. Pre Sântia Sa Domnul Episcop diecesan sosind în sala ședințelor ocupă locul presidial, și dintre notarii aleși pe întregul period actual designază de notariu al ședinței pe Dl Dr. Traian Badescu, apoi prin cuvântarea Sa (publicată în fruntea foii) declară sinodul de deschis.

3. La apelul nominal răspundând deputații — presidiul enuncie capacitatea sinodului de a-și începe activitatea sa.

4. Pre Sântia Sa Dl Episcop împărtășește sinodului trecerea din viață a deputatului mirenesc din cercul electoral II. al Logojului Teodor cav. de Seracsin locoteninte mareșal campestru în retragere, și a deputatului preoțesc din cercul XIX. Bozovicu Mihail Blidariu, și propune erva

Sinodul prin sculare dă espresiune condolenței sale pentru trecerea la cele eterne a în Domnul adormiților deputați Teodor cav. de Seracsin și Mihail Blidariu.

5. Presidiul prezintă:

a) Actele referitoare la alegerea deputatului preoțesc în cercul XIX Bozovicu.

Să predau comisiunei verificatoare.

b) Raportul general al senatului bisericesc pentru anul 1900;

c) Actele referitoare la întregirea postului vacant de profesor la Institutul teologic.

Se predau comisiunei bisericesci.

d) Raportul general al senatului școlariu pentru anul 1900.

Se predă comisiunei școlare.

e) Raportul general al senatului epitropesc pro 1900.

f) Bugetul diecesan pro 1902.

g) Sumariile din socoțile și inventariile fondurilor și fundațiunilor diecesane pe anul 1900.

h) Conspectul despre încassarile făcute în 1900

în convenția episcopescă și în spescele deputațiilor sinodali și congressuali.

i) Bilanțul și inventariul tipografiei și librăriei diecesane pro 1900.

j) Propunerea Consistoriului diecesan pentru modificarea fondului preoțesc de pensiune.

k) Raportul Consistoriului diecesan în obiectul înființării unui internat pe sēma tinerimei dela Institutul pedagogic.

l) Raportul Consistoriului diecesan în obiectul renovării reședinței episcopesci.

m) Recercarea Consistoriului metropolitan în obiectul concurgerei cu o cvotă ore-care la ameliorarea dotațiunei Metropolitanului.

Se predau comisiunei finanțiale.

6. Presidiul prezintă:

a) Raportul Consistoriului diecesan în obiectul anticipațiunei în procesul de despărțire ierarhică a Românilor din Dobrița.

b) Raportul Consistoriului diecesan în obiectul anticipațiunei, ce o cere delegațiunea congressuală pe sama fondului pentru înlesnirea despărțirilor ierarhice.

c) Raportul Consistoriului diecesan în chestiunea Mănăstirilor.

Se predau comisiunei speciale.

d) Arătarea lui Adam Manciu și cons. din Rachitova contra preotului Mitrofan Simu.

e) Rugarea lui Petru Zarva și cons. din Prilipeț contra comitetului și epitropiei parohiale.

Se predau comisiunei bisericesci.

f) Opiniunea Consistoriului diecesan cerută cu concludusul sinodal Nr. 53. ex. 1900 în obiectul cererei servitoriului cancelăriilor diecesane Ioan Radulovicu de a fi luat la fondul de pensiune.

Se predă comisiunei finanțiare.

g) Rugarea studentului academiei comerciale din Graț George Novacovicu, de a fi primit în teologie și de a i se conferi stipendiul pentru facultatea teologică din Cernăuți.

Se predă comisiunei bisericesci.

7. Presidiul prezintă:

a) Rugarea asesorului consistorial din Arad Dionisie Popovicu, pentru restituirea taxelor solvite la fondul preoțesc de pensiune în suma de 52 de corone.

b) Rugarea comitetului parohial din Ruginosu pentru ajutoriul la zidirea școlei.

c) Rugarea preotului Maxim Balan din Iabuca pentru ajutoriu.

Se predau comisiunei finanțiale.

d) Rugarea lui Nicolae Drăgălina din Reșița, în obiectul înființării unei Mănăstiri și a cumpărării unui pământ.

Se predă comisiunei bisericesci.

e) Rugarea mai multor locuitori din Voitec, ca cassariul de cult Nicolae Iacob se fie constrins a depune suma de 334 fl.

Se predă comisiunei finanțiale.

f) Raportul Consistoriului diecesan în afacerea despărțirii ierarhice a Românilor din Panciova.

Se predă comisiunii speciale.

g) Rugarea capelanului Eugeniu Sudreșan din Temerești pentru ajutoriu.

Se predă comisiunii finanțiale.

8. Presidiul prezintă: rugările deputaților Filip Adam și Toma Haneșiu pentru concediu pe înțrăgă durată a sesiunii prezente.

Concediul cerut se acordă.

9. Presidiul prezintă: rugările deputaților Nicolae Juica și Iuliu Novac pentru concediu pe ziua primă a sesiunii sinodale.

Concediul se acordă.

Nu mai fiind alte obiecte de prezentat, ședința proximă se anunță pe ziua următoare la 10 ore, era prezentă se închide.

(Va urma)

† Teodor cavaler de Seracsin

Am anunțat în foaia noastră, numărul ultim, repozarea acestui mare bărbat al neamului nostru.

Faima despre moartea lui a atins foarte dureros atât pe conaționali decedatului, cât și pe toți străinii, cari au cunoscut pe marele român și viteazul soldat al armatei noastre. Durerea aceasta o constată numeroasele condolițe, ce le-a primit familia parte în persoană parte telegrafice, precum și participarea unui public imens la înmormântare.

În persoană și-au exprimat condolența: Prea Sântia Sa Domnul Episcop Nicolae Popea, Prea Cuvioșia Sa Domnul Arhimandrit Filaret Musta, Vicecolonelul Krischer, maiorul Ion, președintele tribunalului de Voinich, cu soțiile; protopresbiterul Ghidiu, primarul Burdea, LMC. Ferdinand Weiss din Timișoara, d-na Adolfină Botouchan din Cernauți, d-l Coriolan Bredicean din Logoj și alți foarte mulți amici și stimători ai decedatului din loc și de aiurea.

Escelența Sa Doamna Văduvă a repositului a primit o multime de telegrame și scrisori de condolențe și anume dela:

Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Meșian, Sibiu:

„Sincera mea condolență la repozarea soțului Escelenței Voastre a Domnului LMC. Teodor cav. de Seracsin“.

Ludwig Windischgrätz, inspector general de trupe:

„Mit dem Ausdrücke herzlicher Theilnahme an Ihrem schweren Verluste werde Ihnen, als Mann und General von mir sehr hochgeehrten, Gatten in warmer Erinnerung behalten“.

Colonelul Dvorak în numele Regimentului de infanterie Nr. 41.

„Genehmigen Sie, hochverehrte gnädige Frau, anlässlich des Ablebens Ihres Herrn Gemals den Ausdruck unserer tiefsten Theilnahme.“

„Seine Excellenz war nicht nur als Regiments-Commandant und Brigadier, sondern auch, wie ich aus den vom 8-ten d. Mts datierten Briefe Seiner Excellenz entnehme, bis zum letzten Athemzuge von wärmster Antheilnahme für das Regiment erfüllt, welches ihm in warmer Anhänglichkeit ergeben blieb.“

„Ich habe diesen Gefühlen mit Tagsbefehl Ausdruck gegeben und am Sarge des Verbliebenen im Namen des Regimentes einen Kranz niederlegen lassen; die Erinnerung an Seine Excellenz wird fortan treu bei uns bewahrt bleiben.“

„Der Allmächtige lindere Ihren Schmerz, der auch der unsrige ist“.

Dr. George Popoviciu, protopresbiter:

„Din incidentul pierderii iustriului Vostru soț în numele bisericii ortodoxe române din Logoj trimit profundele noastre condolențe“.

Albort, general de corp (Feldzeugmeister), Graz:

„Tiefbewegt über das Ableben Ihres theueren Gemals, meines langjährigen Freundes, spreche ich Ihnen und Ihrem ganzen Verwandtenkreise mein herzlichstes Beileid aus.“

„Bitte Ihre Seelenstärke zu bewahren.“

„Mit dem Ausdrücke ausgezeichnete Hochachtung, bin ich etc“.

Alexandru Mocsonyi, Căpălăș:

„Binevojiți, Escelență, a primi expresiunea adincei mele participări la dureroasa pierdere, ce împreună cu întreaga-Vă familie o va deplânge tot poporul român“.

General de Divizie F. Weiss, Timișoara:

„..... Sie wissen, gnädige Frau, wie sehr ich den Verewigten ob seiner hervorragenden Charakter-Eigenschaften, seinem edlen Sinne und seiner Herzengüte hochgeschätzt und verehrt habe und dass ich ihm, so lange ich die Ehre hatte, ihn zu kennen, von ganzen Herzen ergeben war. Er war ein selbstloser, tadelloser Charakter, ein hervorragender, von höchster Pfllichteifer beseeelter ausgezeichnete Offizier, eine wahre Zierde unsrer Armees.“

„Ich werde sein Andenken stets hochhalten und seiner immer in aufrichtigster Ergebenheit gedenken.“

„Genehmigen Sie, sehr geehrte gnädige Frau, den Ausdruck meiner innigsten Theilnahme an Ihrem grossen Schmerze und meines lebhaftesten Mitgeföhls anlässlich des unersetzlichen Verlustes, den Sie und die Ihrigen erlitten; und empfangen Sie den Ausspruch aufrichtigster Hochschätzung etc.“

Români din Logoj:

„Pierderea nemărginită a Escelenței Voastre e și pierdere pentru națiunea și biserica noastră, a cărei fală a fost distinsul și bine-meritul defunct. Meritul lui e crucea, la care plângem noi și vor plânge în veci Români. Lacrimile și recunoștința națiunii și a bisericii să Vă consoleze“.

Au condolat încă Episcopii: Dr. V. de Repta, Cernauți, I. Goldiș, Arad, Guvernatorul Austriei-inferioare Contele Erich Kielmanseg cu soția, Arhimandritul Ciunuleac, Suceava; Generalii de corp: Bordoio, Graz; Franz Giesl de Gieslingen, V. Bolfras, Viena, Galgötzy, Rudolf Baron de Merkl; Generalii de divizie: Chizzola, Adolf de Horsetzky, Pino, Lemberg, Matzke, Mostar, Scheiner, Esseg, Theodor de Ott, Pokorny, Grivičič, Viena, Manoilovič; Generalii: Cavaler de Rodakowski, Meran, Cavaler de Hostinec, Heinrich Cavaler Benkiser de Porta Comasina, Karl de Lang, Schroll, Graz, Emanuel Wawra, Petrovardin, Conte de Degenfeld-Schonburg, Görz; Colonelii: Cav. de Iacobiciu, Brașov; Alexandru Lupu, Viena; Hilbert, Timișoara; Capelanul Militar Boldea, Viena; Domniile Partenie Cosma, Sibiu, Baron Vasilco, Berhomet, Dr. Porias, Graz, Baron Mustatza, Cernauți, Petru Călcunariu, Orșova, Karl nobil de Herdliczka; Familiile: Morariu, Lemberg, de Grigorcea, Zalozietzki, Pănnel, Cocinschi, Cernauți, maiorul Seracin, protopretorele Wittich, etc. etc.

Ulterior au condolat Generalii de divizie Emil David nobil de Rhofeld și Octavius de Novarini.

Pe sicriul scumpului defunct au depus cunune: Nemângăiata Soție, fiul Alexandru, ginerii și ficele Robert și Lisy, Miro și Marga, nepoții și nepoatele, Consistoriul diecesan, Reuniunea femeilor române (Iubitului ei Vicepreședinte), LMC. Ferdinand Weiss, Corpul ofiteresc al Regimentului de infanterie Nr. 41, Corpul ofiteresc al Regimentului de infanterie Nr. 43, Corpul profesoral dela Institutul teologic-pedagogic (cu nună eternă la fondul de ajutorare „Ioan Popasu“), Familia Neurer, Familia Kepich, Credincioasa Mina.

Înmormântarea decedatului LMC. a fost im-po-santă. În ziua de Paști când încă fâl-făiau stea-gurile de doliu la Consistoriu, Comunitatea de avere, pa-

vilonul oficeresc etc. — înainte de 2 oare mulțimea publicului și a armatei umpleau o parte din străzile Caransebeșului.

La 2 are convoiul se pune în mișcare. În fruntea lui mergea jumătate de batalion de ostași, comandat de maiorul *Ion Ion*; urmă muzica regimentului, iar după muzică un soldat purta crucea.

După cruce vro 30 de țărani din Rueni duceau o parte din cununile depuse pe sicriu. Aceștia urmau elevii și corpul profesoral dela Institutul teologic-pedagogic din loc, Reuniunea industriașilor, copiii ministranți, corul elevilor dela susnumitul institut și preoțimea: Prea Cuvioșia Sa Arhimandritul *Filaret Musta*, Protopresbiterul *A. Ghidiu*, presbiterii *Dr. Olariu*, *Dr. Badescu*, *Dr. Barbu*, *Ioan Stoian*, *Georg Buru*, și diaconul *Dr. Ionescu*.

După preoțime a urmat sicriul, înfrumșetăt cu diferite cununi și flori și însoțit de calul generalului îmbrăcat în doliu și de călărețul în panteră.

După sicriu înfrinți de durere pășiau Escelența Sa *Soția* scumpului defunct, fiul *Alexandru*, ginerii *Baron Lütgendorf* și *Dr. Bayer*, ginerele de nepoată căpitanul *Michalscki* și alte rudeni, amici și cunoscuții, între cari amintim pe d-nele *Botouchan* și *de Iacobiciu* și d-l *LMC. Weiss*. La înmormântare au fost reprezentate toate corporațiunile din Caransebeș, așa *Consistoriul diecesan*, *Comunitatea de avere*, *Magistratul*, *Judecătoria* etc.

Convoiul funebral îl încheia a doua jumătate a batalionului de armată, precedată de un imens public.

Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan *Nicolae Popea*, așteaptă convoiul în ușa cimiteriului, și după ce tămăcăză sicriul, îl conduce în biserica de la morminți, unde pontifică serviciul divin, asistat fiind de preoțimea numită mai sus. În decursul serviciului divin, însoțit de salvele batalionului, P. O. D. Protopresbiter *A. Ghidiu* ține o cuvântare, în care schițază viața și activitatea defunctului.

După finirea serviciului divin, muzică militară întonează imnul poporal și un marș național, iar *LMC. Weiss* primesc defilarca trupei.

Depunând o lacrimă pe mormântul marelui bărbat *Teodor cav. de Seracsin*, rugăm pe bunul Dumnezeu, ca să-l odihnească în pace.

În veci să-i fie pomenirea!

Dr. P. B.

† Căpitanul George Băcila

Mercuri în 28 Martie (10 April) a avut loc înmormântarea căpitanului George Băcila, care a repausat Luni în 26 Martie. Decedatul a fost petrecut la ultimul lăcaș cu rară pompă militară și urmat de un ales șir de prieteni, cari au ținut să dea dovadă despre simpatia, ce o aveau față de decedatul.

Cine a cunoscut pe căpitanul Băcila știe, că ce gol a lăsat după sine în societatea prietenilor săi, cari nici odată nu vor uita conversațiunile lui fascinătoare, cari putea-i să le asculte oare, ba chiar zile întregi. Nu era teren, pe care să nu fie fost versat. Neastimpărata sete de știință l-a făcut pe defunctul să-și adune o bogăție de cunoștințe nespuse de vastă; iar memoria lui estraordinară. fantasia lui vie și judecata lui ageră îl făcea capabil să-ți reproducă cele știute la orice moment, să-ți le prezinte plastic și să formeze judecăți surprinzătoare, nici odată banale. Este de regretat, că defunctul nu a pășit decât

arareori în publicitate cu câte o publicațiune, dar aceste publicațiuni sunt perfecte din toate punctele de vedere. Mai versat era defunctul în arta militară și în istorie, mai vârtos în Istoria Romanilor, ale căror expediții de cucerire, strategie, tactică le cunoscuse cum poate că altul nu.

Valoarea acestui bărbat au recunoscut-o toți, cari șciau să aprecieze ingeniositatea lui și peana lui deșteră, — drept aceea în mai multe rânduri a fost consultat de prietenii săi, când aceștia aveau o lucrare mai grea; — ba chiar a fost și recercat să colaboreze, când aveau lipsă de o lucrare bună. Astfel a lucrat o parte din: „Europäische Wanderbilder“, în care descriind porțiunea dela Caransebeș până la Orșova se folosese de ocaziune pentru a restabili legătura între vitejii legionari ai lui Traian și între descendenții lor din valea Cernei.

Aci se ilustrează și inima lui românească bine cunoscută amicilor.

A scris și un studiu despre lupta dela Plevna, Grivița, Vidin, în care arată, cât de superioară a fost armata românească, mai vârtos artileria artileriei rusești; iar alte lucrări curat militare au fost cetite și ascultate cu plăcere în toate cercurile competente.

Decedatul a fost fiu de grăniceriu, fiu de sublocotenent și s'a născut la 1848 în comuna Dalboșet, valea Almăjului, cuibul măreților legionari moderni, patria generalului Traian Doda.

Absolvând școlile militare inferioare a intrat în școala militară din Caransebeș, școală devenită pre atunci celebră prin puterile didactice estraordinare; — școală, din care au eșit celebriți ca un Sonklar, Klappa etc.

Eșind din școală a ajuns cadet și ca atare îndată a fost și aplicat ca profesor la aceeași școală.

La 1870 ajunge sublocotenent, la 1876 locotenent la reg. 62. și ca atare ia parte la expediția în Sandșac în contra insurecțiunii; la 1883 ajunge căpitan cl. II. la 1888 clasa primă, face apoi esamenul de maior; dar sănătatea lui sdruncinată nu i-a permis să se bucure de acest rang, căci la 1895 trece în retragere ocupându-se cu studii serioase, în timpul mai recent cu studiul asupra trecutului cetății Caransebeș, studiu publicat de Dl P. Drăgălina în „Istoria bănatului Severin“. (Vezi foaia diec. Nr. 12). Moartea nemiloasă i-a răpit cartea și peana din mână. — Fie-i țărna ușoară!

Adunarea despărțământului învățătoresc din tractul ppresbiteral gr. or. al Logojuului

Despărțământul învățătoresc din tractul prot. gr. or. al *Logojuului* și-a ținut prima sa adunare de pe anul administrativ 1900/1901 Joi la 22 Martie c. st. v. în sala cea mare a școlilor gr. or. din opidul Logoj. Morburile epidemice, cari au grasat în cele mai multe comune din acest tract, au împedecat ținerea acestei adunări mai de timpuriu.

Membrii acestui despărțământ la oarele 8 a. m. s'au intrunit mai întâiu în sânta biserică, unde P. O. D. Dr. *George Popovicu*, protopresbiter, a celebrat un serviciu divin împreună cu chiemarea Dubului sânt. S'a deschis apoi adunarea prin o vorbire înălțătoare de inimi, în carea protopresbiterul tractual arată în-

semnătatea școalelor confesionale, importanța intrinșurilor învățătorești, pune la inima fiecărui învățător păstrarea și apărarea cu slințenie a caracterului confesional *ortodox* al acestor școale și salutând adunarea, declară ședința de deschisă. Vorbirea protopresbiterului e primită cu mare însuflețire.

Notariul George *Joandrea*, inv. în Logoj, constată, că s'au prezentat următorii membrii: Silvia Târziu, Eva Ogrin și Am. Lipovan, inv. în Logoj; G. Joandrea, Ioan Vidu, Const. Liuba și Alex. Onaie, inv. în Logoj; Nic. Ianculescu (Găvojdia), P. B. Costescu (Logojel), M. Costescu (Criciova), Const. Velcu (Tapia), Ivan Stan (Silla), N. Novac (Zorlențul-mare), Marian Groza (Zgribesci), G. Bălțean (Jdioara), Mih. Crăciun (Hodoș), D. Diaconovici (Căvâran), I. Ioanoviciu (Jena), A. Aldan (Selbăgel), G. Pența (Visag), I. Sêrbu (Satumie), Traian Gașpar (Ilezeriș), C. Popoviciu (Oloșag), A. Novac (Herendesci), N. Voscinaru (Tincova), N. Bălângian (Dragomiresci), Vas. Târian (Sacul), I. Stănescu (Onoriș), At. Aldan (Boldur), și N. Micșa (Scăiuș).

Au lipsit și nu și-au scusat absența: Petru Bêlu (Zorlențul-mic), Mih. Simu (Remetca-Pogănici), și Nicolae Gavrilă (Zorlențul-mare).

Remarcăm apoi prezența următorilor oaspeți: P. t. d. Dr. Petru *Barbu*, prof. Caransebeș, Dim. Cioloca, colaborator la „Drapelul” și Ioan Cozariu, inv. pens. și episcop prim în Logoj.

Se dă cetire circulariului emanat dela On. Comitet central, luându-se spre scire și conformare întru toate.

Urmază la ordinea zilei constituirea despărțământului pe anul administrativ 1900/1901. La propunerea membrului C. Liuba se alege cu aclamațiune tot biroul cel vechiu, și anume: President: Dr. George *Popoviciu*, protopresbiter, George *Joandrea*, notariu, Nic. *Ianculescu*, cassariu, și Eva *Ogrin*, bibliotecară.

Membrul Al. *Onaie*, inv. în Logoj, ține o prelegere practică din *învățământul intuitiv*, alegându-și ca substrat al temei obiectul: banca. Prelegerea s'a ținut după treptele formale înaintea elevilor aduși anume spre acest scop. După unele mici obiecțiuni făcute de membrii I. Ioanovici, C. Liuba, N. Micșa, prof. Dr. *Barbu* și în urmă de presidiu, prelegerea ținută de inv. Al. *Onaie*, se declară de deplin succasă votându-i-se mulțămîtă.

Urmează la ordinea zilei disertațiunea intitulată: „*Învățământul pentru nobilitarea sentimentelor*”, studiu pedagogic prelucrat după W. Rein, de George *Joandrea*.

Disertantele G. *Joandrea*, în vastul său elaborat vorbesc despre importanța învățământului *religiunii*, constată cu regret, că acest obiect de învățământ s'a neglijat în cea mai mare parte; drept urmare a acestei împrejurări a rezultat apoi *indiferențismul* și imoralitatea, ce ca un foc distrugător bântue și nimicesce societatea în nisuițele sale ideale. Propunerea tuturor obiectelor de învățământ s'a făcut și se face după un metod basat pe pretensiunile științei pedagogice moderne, numai acest obiect de învățământ, -- cel mai

însămnat -- se tractează foarte mășter și e bătătorit tot pe ogașele cele vechi. Vorbind de astă-dată despre materialul recerut pentru nobilitarea sentimentelor în elevii anului prim de școală, arată prin argumente psihologice, că rugăciunile grele și istorioare biblice din testamentul vechiu nu pot forma un material potrivit pentru nobilitarea sentimentelor în inimile micuților elevi.

În partea a doua a oparaturii sêu, disertantele vorbesc de reformele, ce tinde a le face școală pedagogică Herbert-Zilleriană. Importanța acestei direcțiuni pedagogice și-a adus roadele sale îmbelșugate acolo, unde s'a acceptat de basă a întregului învățământ. Principiile școlii Herbert-Zilleriane ar reclama o reformă radicală în organizațiunea școalelor noastre. Va mai trece însă multă vreme, până lumea competentă se va convinge și la noi despre indisputabila valoare a acestei direcțiuni pedagogice. Până atunci însă să ne mulțămim cu studiarea afacerii, făcând combinații și esperiențe în privința aceasta.

În partea a treia disertantele ne spune, că școala pedagogică modernă recomandă drept cel mai potrivit material pentru nobilitarea sentimentelor: fabulele și *poveștile* (basmelor) populare. În contra acestei direcții s'a ridicat pedagogul *Schreber*, carele din motivul, că basmele une-ori cuprind în sine lucruri fioroase și înspăimântătoare, recomandă povești scoase din viața reală. La noi, -- zice disertantele -- s'a făcut un bun început și o bună combinație în direcțiunea aceasta. În locul celor 12 povești ale fraților Grimm, recomandate de școală Herbert-Zilleriană, profesorul Dr. P. *Șpan*, dela seminariul ped. teol. din Sibiu, a prelucrat însuși 8 povești analoage cu cele grimiane, iar prof. Dr. P. *Barbu* mai mult aderent al direcției *Schreber*, ne-a dat o frumoasă colecție de istorioare morale, cari pot forma materialul necesar pentru nobilitarea sentimentelor. Drept închiere, disertantele recomandă cu toată căldura întrebuițarea acestor istorioare, cari pot fi un isvor pentru nobilitarea sentimentelor, din ele va incolți un caracter religios-moral, iar micii copilași cu pietate și încredere se vor apropia de ființa cea mai înaltă a Dumnezeuirei.

Terminată fiind disertațiunea, după o interesantă discuție, la care iau parte membrii Ioan Vidu, Const. Liuba și d. prof. Dr. P. *Barbu*, la propunerea presidentului Dr. George *Popoviciu*, disertațiunea se primesce cu plăcere la cunoscința, iar disertantului George *Joandrea*, i-se exprimă mulțămîtă protocolară pentru valoroasa sa lucrare. De altmintea după usul de până acum, operatul se dă unei comisii compuse din membrii: Marian Groza, preot-inv., Traian Gașpar, preot-inv. și Ioan Vidu.

În ședința a doua deschisă la oărele 2 p. m. membrul George *Bălțean*, inv. în Jdioara, ține o *prelegere practică* din gramatica limbei române, având de substrat al temei: *Verbul*. Și prelegerea aceasta e ținută după treptele formale și e predată înaintea elevilor aduși anume spre acest scop. După unele

observări făcute de membrii G. Joandrea, C. Liuba, prof. Dr. Barbu, și în urmă de presidiu, prelegerea ținută de membrul G. Bălțean, se declară de deplin reușită și se ia la cunoștință cu mulțămire.

Urmează acum la ordinea zilei o prelegere intitulată: „Genealogia familiei Huniadescilor“, ținută de membrul George Joandrea. Prelegătorul ne spune, că despre originea acestei familii, compatrioții nostri maghiari, apoi sârbii, italienii, ba chiar și grecii, au compus o întreagă literatură. Fie-care voia să dovedească, că părinții viteazului Iancu de Huniade, toate au fost, numai români n'au fost. Noi din parte-ne nu ne prea îndeltenham cu cercetări istorice, așa că lucrarea profesorului Iosif Bălan, din Caransebeș este unica, care se ocupă cu cercetări istorice privitoare la familia aceasta de însemnătate mare istorică (Iancu de Huniade, Cercetări ist. de I. Bălan, Biblioteca noastră, Caransebeș). Cu oare-care sfială propunem elevilor, că părinții lui Iancu Huniade ar fi fost români. Astăzi însă grația scrutărilor mai noauē, făcute de M. Wertner, noi învățătorii putem spune elevilor cu fața deschisă, că: Iancu de Huniade, „apărătorul creștinismului“, servitoriul crucei lui Cristos, sprijinitorul patriei noastre comune, a fost român curat de origine. Părinții lui au fost: chinezul Voicu, din părțile Hațegului, și Elisabeta Mărginean. S'a născut din părinți legitimi în religia ortodoxă română. Tatăl străbunului lui Iancu a fost asemenea român, cu numele Costa. etc. etc.

Comunicările acestea istorice făcute de membrul G. Joandrea, și întregite cu altele referitoare la regele Mateiu Corvinul, făcute cu multă bună voință de presedintele Dr. G. Popoviciu, la propunerea dlui Dim. Cioloca, au fost luate cu plăcere la cunoștință.

Doauē lucruri de o remarcabilă însemnătate fixatu-s'au din prelegerea aceasta în inimile și mintea membrilor acestui despărțământ, și anume:

1. Gloria de a fi dat patriei noastre comune pe renumitul rege Mateiu Corvinul, cu care durere, dice-se, că — „A murit Mateiu, a perit și Dreptatea,“ — este de a se atribui scumpei noastre națiuni românesci;

2. Dovezile despre latinitatea noastră și provenința romanică nu ni le-au dat urmările și rezultatele urgisi-tei unafii a unei părți a românilor, ci renumitul învățat Bonfiniu, care trăia în curtea regelui Mateiu, fiul viteazul român, Iancu.

Urmând la ordinea zilei: Chestiunea împărțirii manualelor școlare din fundațiunea Ștefan și Sofia Antonescu, presidiul raportează, că din partea On. Comitet central s'a făcut aici notificarea, că în curând se vor trimite și pentru acest despărțământ cărți școlare și broșuri de cuprins economic în proporția recerută, ceea-ce se ia la cunoștință.

Din raportul casariului Nic. Ianculescu, se constată, că membrii acestui despărțământ în mare parte sunt în restanță cu tacele lor. Se face dar o noauă provocare, ca pe lângă interesul, ce se desvoaltă în direcție intelectuală, membrii acestui despărțământ să

corespundă obligămitelor lor și în partea materială conform dispozițiilor din statute.

D-ra Eva Ogrin, în calitate de bibliotecară, raportează, că biblioteca despărțământului constă azi din 96 de opuri în 116 volume, înmulțindu-se din anul trecut numai cu 2 opuri. Raportul bibliotecărei E. Ogrin se ia la cunoștință.

Se înscriu ca membrii noi și se provēd declarațiunile de membrii următorii: Dl. Cioloca, absolvent al teologiei din Cernăuți și colabarator la „Drapelul“; învățătorii: Marian Groza, G. Bălțean, A. Aldan și Cost. Velcu.

Procsima adunare de despărțământ s'a decis a se ținea în comunele Criciova și Jdioara, cu ocașiunea examenelor publice, când apoi se va întreprinde o excursiune și la topitoarele de fer din Nădragul.

Autenticarea acestui proces verbal se concrede d-rei Silvia Târziu, inv. la școala superioară și Am. Lipovan, inv. în Lugoj.

Raportorul.

Varietăți

Sărbătorile Pascilor. Ca în toți anii, așa și de astă dată sărbătorile învierii au fost sărbătorite cu mare pompă în centrul diecesei noastre. La toate serviciile dumnezeesci, începēnd de Joi până la sânta liturgie din ziua învierii a pontificat Prea Sântia Sa Domnului Episcop diecesan Nicolae Popea, asistat de Prea Cuvioșia Sa Domnul Arhimandrit Filaret Musta, și de preoțimea din loc. Din cauza timpului ploios litia obicinuită la utrenia învierii nu s'a putut face la crucea din piața mare, cu toate acestea solemnitatea, cu care s'a celebrat serviciile dumnezeesci, mulțimea credincioșilor și prezentarea miliției, sub comanda d-lui căpitan Kager și carea la momentele mai însemnate a dat salve, au rădicat sentimentele religioase ale credincioșilor noștri.

Mulțămită publică. On. Domni Ioan Oprea preot și Aurel Gherguța învățător în Doman au colectat pe sama fondului de ajoturare „Ioan Popasu“ suma 16 cor. 50 fil.; și adecă dela: Biserică 5 cor.; fondul școlar 5 cor.; Ioan Oprea 1 cor.; Aurel Gherguța 1 cor.; Martin Gherguța econom 60 fil.; George Gherguța 40 fil.; Simeon Zuiac jude com. 40 fil.; Mihai Gherguța jurat com. 40 fil.; Nicolae Purcărița jurat com. 40 fil.; Nicolae Pateșan ocnar 40 fil.; Petru Susana 40 fil.; Martin Belcea 30 fil.; George Blaj 20 fil.; Valeriu Zuiac 20 fil.; Petru Barbu 20 fil.; Adam Micloșina 20 fil.; Traian Ienașcu 20 fil.; Mihai Milotin 20 fil. Primească Dlor călduroase mulțămite. Dr. Olariu președinte, Dr. Ionescu cassar.

Mulțămită publică. Doamna învățătoareasă Ioana Iovanescu născută Emanuel, soția bravului învățător pens. Ioan Iovanescu din Sudriaș, a donat cu ajutoriul lui Dumnezeu sântei noastre biserici gr. ort. un rēnd complet de ornate bisericesci foarte frumoase în valoare de 220 coroane, lucrate la librăria diece-

sană din Caransebeș. Drept aceea primească susmenționată doamnă învățătoareasă pe aceasta cale mulțămă noastră publică. Atotputernicul Dumnezeu să-i dăruească deplină sănătate. Susani, în 1 April, 1901. În numele Comit. paroh. gr. ort. *Samson Petric* paroh.

Pentruca să putem raporta asupra deschiderii sinodului eparhial, numărul present al F. D. a apărut abia astăz, Luni în 9 April v. a. c.

Bibliografie

„*Enciclopedia Română*“, publicată din însăreina-re și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, de *Dr. C. Diaconovich*, prim-secretarul Asociațiunii.

Din această folositoare publicațiune a apărut fasc. XXIII, care cuprinde cuvintele *Manlius — Mira* la oaltă aproape 1300 articole, între cari un bogat material istoric și biografic de interes deosebit pentru Români; amintim titlul: *Manulescu, Manu, Maniu, Marcovici, Marghiloman, Marian, Marionescu, Marin, Mărzescu, Massim, Mateiu Corvinul, Mavrogheni, Mateescu, Maxim, Meissner, Melchisedec, Mețianu, Micle, Mihăilescu, Mihail, Mihalcea, Mihályi, Mihnea, Millo, Mincu, Minovici*, etc. apoi din istoria universală: *Maria Teresia, Mattinovici, Martinuzzi, Medo-Persi, Menumorut, Migrațiunea popoarelor*, etc. Dintre celelalte scrieri măi mari și importante remarcăm: o valoroasă serie de articole de medicină, igienă și balneologie, lucrute de *Dr. I. Felix* (*Masagiu, Maternitatea, Medicina, Miasma*, etc.), *E. Felix* (*Melancolia, Imernvol* (*Meninge, Măduva*) și *Dr. Vuia* (*Marienbad, Melencze, Meran*, etc.; numeoase articole din botanică de *Panțu, Radian* și *Procopovici*, din mineralogie de *Mrazek* (*Marinora*) și *Murgoci* (*Metamorfosa rocilor*), din zoologie de *Dr. N. Leon* (*Metamorfosa, Mimetism*, etc.), *Moisil* și *Popescu-Voitești*, din chimie de *Minovici* (*Mercuriu*, etc.), din filosofie de *Dragomirescu* (*Materialism, Metafisica, Mill*, etc), *Pletos* și *Nigrim*, din mitologie de *At. M. Marienescu* (*Mars, Mercur, Minerva*, etc.), din istoria bisericească de *Dr. Bunea, Dr. Radu* (*Maria, nopolis*) și *C. Auner* (*Milcovia, Metoc, Milhisedec*, etc.), diferite notițe din literatură și artă de *D. Evolcean, M. Străjan* și *N. Petrașcu*, din musică de *T. Cerne* (*Melodia, Mendelssohn, Minestrel, Meyerbeer*, etc.), și în fine articolele: *Meglina* de *G. Weigand*, *Maramureș* de *T. Bud*, *Mars* (planeta) de *Otescu*, *Marina* de *Bălescu*, etc. Articolele istorice înșirate mai sus în cea mai mare parte sânt lucrute de *D. Onciul, I. S. Floru* și *Th. A. Aguletti*.

Această spicuire dintre titlul unui singur fascicol încă arată bogăția materialului cuprins în această publicațiune, precum și forțele mari și distinse, ce s'au angajat la realizarea ei. Fiind tipărite până acum trei din patru părți ale dicționarului, putem spera că în scurt timp va fi pe deplin terminat și va face publicului cetitor român bune servicii pentru popularizarea științelor și lățirea conștiințelor folositoare.

Abonamentele se fac la W. Krafft în Sibiu (depozit general pentru România: *E. Storch, București*) și se primesc numai pentru publicațiunea întreagă. Prețul de prenumerare pentru un tom broșurat cor, 20.—, legat cor. 23.20 (în România: lei 25.—, resp. 28.50).

Istoricul Episcopilor noue. Studiu istoric de *George Ardelean*, avocat în Timișoara. Sibiu, Tipăriul tipografiei arhidieceșane, 1901. 16°, pag. 172.

Mulțămă publică

Nefind în stare a mulțămă particular pentru onoarea, de care am fost împărtășiți cu ocaziunea reșosării preaiubitului nostru șof, respective tată, șocru și bunic

Teodor cavaler de Șeracsin

pe aceasta cale dăm espresie adâncei noastre mulțămite.

Familia de Șeracsin

Mulțămă publică

Condolențele primite din incidentul dureroasei perderi a neuitatatei noastre șoții, respective mame șoacre și cumnate

Amalia Moaca născ. **Trapsia**,

precum și onorifica petrecere până la mormânt ne deobligă la intima mulțămă, căreia prin aceasta îi dăm espresiu.

Jalnica familie.

Concurs

Pe basa încuviințării Ven. Consistoriu se escrie concurs pentru întregirea postului învățătoresc la școala confesională gr. ort. română din **Satul nou**, protopresbiteratul Panciovei, cu termen de concurgere de 30 de zile dela prima publicare în Foaia Diecesană.

Enolumentele sânt:

1. În bani gata 800 cor. din casa s. biserici.
2. Cortel liber și grădină de legumi.
3. Pentru încălzirea salei de învățământ și locuința învățătorului 4 stênjeni de lemne.
4. Dela înmormântări, la cari va fi poftit, câte 1 coroană.

Doritorii de a ocupa acest post sânt avisați ca suplicele de concurs ajustate conform stat. org. bis. și a regul. școlar, adresate comitetului parohial și subșeornă Prea On. Oficiu protopresbiterul în Satul nou (Réva Ujfalu).

Alegândul învățator este îndatorat a purta cantoratul bisericesc și toate lucrurile scripturistice necesare. Activitatea, ca învățator și o începe în 1 Septembrie 1901 iar ca cantor o poate începe îndată după întărirea alegerii din partea Ven. Consistoriu.

Concurenții sunt poftiți a se prezenta în una sau 2 Dumineci, sau sâmbătoare în s. biserică din loc, însă nu în ziua alegerii.

Satul nou, din ședința comitetului parohial ținută în 11 Martie 1901.

2—3 [19]

Comitetul parohial.

In conțelegere cu Oficiul protopresbiterul.

Licitațiune minuendă

Pe baza încuviințării Ven. Consistoriu diecesan ddo 5 Noemvrie Nr. 3909 B. din a. 1898, se escrie de nou licitațiune minuendă pentru renovarea bisericii din **Sacoșul unghuresc**, protopresbiteratul Buziașului, cu prețul de esclamară 6658 cor. 90 fil.

Licitațiunea se va ținea în 12/25 Aprilie a. c. la 11 oare a. m. în școala de băeți.

Planul și specificațiunea de spese se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Întreprinzătorii se vor prezenta în fața locului, unde li se fac cunoscute condițiunile lucrului.

Cei-ce voesc a primi lucrul vor avea a depune vadiul de 10%.

Numai oameni esperti se vor admite la licitațiune. Sacoșul unghuresc, 9 Martie, 1901. 3—3 [16]

Stefan Martinovici m. p. Georgiu Maghetiu m. p.
președinte. notariu.

În conțelegere cu P. O. Domn protopresb. Ioan Pepa.

Pre baza încuviințării Ven. Consistoriu diecesan ddo 18 Ianuaru a. c. Nr. 5455 B. ex 1900 se escrie licitațiune minuendă pentru zugrăvirea bisericii gr. or. române din **Broscești**, cu prețul de esclamară 3209 coroane.

Licitațiunea se va ținea în 22 Aprilie (5 Maiu) 1901 la 10 oare a. m. în școala română din loc.

Specificațiunea de măsuri și spese, precum și condițiunile de licitațiune se pot vedea ori și când la presidiul comitetului parohial din Broscești.

Celce voesc a licita va trebui să depună un vadiu de 10% din prețul de esclamară.

Broscești din ședința comitetului parohial ținută 11 Martie st. v. 1901. 3—3 [17]

Ilie Cioreiu
pres. com. par.

Aureliu Popovici
not. com. par.

În conțelegere cu Prea On. D. Protopresbiter tractual.

P. T

Am onoare a aduce la cunoscința știmaților mei mășterii precum și onoratului public din loc și jur, că dela 15 Aprilie încolo mă aflu cu

*** **Prăvălia de oroloage și unelte mehanice** ***

precum și cu

*** **lucrătoreea pentru reparaturi mehanice** ***

în casa diecesană în localitatea ce a avut-o croitorul Antonie Nedbal, strada principală, lângă oficiul de poștă.

Mulțamind pentru increderea, ce onoratul Public a avut-o în mine, rog. ca aceea să o păstreze și mai departe, promițând, că îmi voi da toată silința, ca să servesc pe onorații mei mășterii cu lucruri bune, prețuri solide și serviciu prompt.

Totodată recomand depositul meu bineasortat cu oroloage de tot felul, obiecte de aur, lanțuri etc.

Mai departe: Mașine de cosut de tot sistemul, părți de mașine, ca ace, luntrițe, mosoare, curele etc. Sonerii electrice, aranjamente de Telefon, aparate electrice de siguranță contra furtului precum și repararea acestora se efeptuesc solid, cu garanță și prețuri reale.

Bicyclete „Germania“ și „Adler“; părți de Bicyclete ca: clopote, laterne, pompe pneumatice și materiale pentru repararea acestora.

Mai departe: oleu de oasă pentru mașini de cusut și Bicyclete, Calciuncarbid pentru laterne de Accetylen etc. Procur și reparéz tot felul de mehanisme musicale.

Mă recomand onoraților comune bisericești spre montarea de nou precum și repararea oroloagelor pentru turnuri bisericesci.

Recomandându-mă bunevoinei onoratului Public semn

cu deosebită stimă

Frideric Grochowina.
orologeriu și mehanic în Caransebeș.